

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Preddiplomski stručni studij
Poslovna ekonomija - smjer Turističko poslovanje

**KREDITNO FINANCIRANJE TURIZMA U REPUBLICI
HRVATSKOJ U DOBA COVID-19**

Završni rad

Student: Antonio Prša

JMBAG studenta: 0067591050

Mentor: Doc. dr. sc. Vedran Kojić

Zagreb, rujan 2022.

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Preddiplomski stručni studij
Poslovna ekonomija - smjer Turističko poslovanje

KREDITNO FINANCIRANJE TURIZMA U REPUBLICI
HRVATSKOJ U DOBA COVID-19
CREDIT FINANCING OF TOURISM IN REPUBLIC OF
CROATIA DURING COVID-19

Završni rad

Student: Antonio Prša

JMBAG studenta: 0067591050

Mentor: Doc. dr. sc. Vedran Kojić

Zagreb, rujan 2022.

Antonio Prša

Ime i prezime studenta/ice

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad
(vrsta rada)
isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Student/ica:

U Zagrebu, 22. rujna 2022.

A. Prša
(potpis)

Sažetak:

Turizam je jedna od vrlo važnih grana gospodarstva u Republici Hrvatskoj. Do 2020. godine prihodi u turizmu bili su stabilni ili u porastu. Pojavom bolesti COVID-19 dolazi do proglašenja pandemije i velikih promjena u svim segmentima gospodarstva pa tako i u turizmu. U počecima pandemije na prvom je mjestu bila zaštita ljudskog zdravlja te sprječavanje širenja zaraze. U svrhu sprječavanja širenja zaraze, stožer civilne zaštite donio je mjere koje su između ostalog uključivale zatvaranje turističkih objekata. To je poduzetnike u turizmu dovelo u vrlo nepovoljnu situaciju. Ponekim pogotovo manjim subjektima u pitanje je dovedena opstojnost. Mnogi su se našli pred zatvaranjem, nedostajalo je sredstva za osnovne potrebe. U svrhu očuvanja radnih mjesta i uopće rada pojedinih subjekata u turizmu Vlada Republike Hrvatske donijela je mjere za pomoć. Jedna od tih mjera bila je i kreditiranje poslovnih subjekata u turizmu. Kredite je odobravalala je Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR), a davani su po posebno povoljnim uvjetima. Ti su uvjeti uključivali poček otplate te povoljne kamatne stope. Tim mjerama Vlada Republike Hrvatske omogućila je subjektima u turizmu da relativno dobro prebrodi period do ublažavanja mjera. Krajnji cilj povoljnih kreditnih uvjeta za ulaganja u turizam je produžetak turističke sezone, a postiže se razvijanjem većeg smještajnog kapaciteta, podizanjem razine usluge i povećanjem kategorizacije hotelsko-turističkih društava. Ovaj rad fokusiran je na mjere kreditiranja te njihov utjecaj na opstojnost turističkih subjekata u doba COVID-19. Cilj ovog rada je analizirati utjecaj bolesti COVID-19 na broj noćenja turista u Republici Hrvatskoj te usporediti turističke kredite koji su se davali tijekom početaka pandemije COVID-19 sa turističkim kreditom u 2022. godini.

Abstract

Tourism is one of the very important branches of the economy of the Republic of Croatia. Until the year 2020, income from tourism has been stable or on the rise. With the emergence of the COVID-19 disease, a pandemic was declared and significant changes have occurred in all segments of the economy, including tourism. In the initial phases of the pandemic, safeguarding people's health and preventing the spread of the disease was the primary objective. In order to prevent the spread of the disease, the Civil Protection Headquarters introduced measures which, among other things, included the closure of tourist facilities. This brought entrepreneurs into an unfavourable situation. The very livelihood of some of them, especially the smaller ones, was jeopardized. Many were faced with impending closure, there was a lack of funds for basic necessities. In order to preserve employment and the continued work of certain entities in the tourism sector, the Government of the Republic of Croatia introduced measures for assistance. One of these measures was providing loans to enterprises in the tourism sector. The loans were approved by the Croatian Bank for Reconstruction and Development (Hrvatska Banka za obnovu i razvitak – HBOR) and they were given under particularly favourable conditions. These conditions included a grace period for the loan repayment and more favourable interest rates. With these measures, the Government of the Republic of Croatia made it possible for enterprises in the tourism sector to survive relatively well the period until the measures abated. The ultimate goal of favourable conditions for loans meant for investing into tourism is the prolongation of the tourist season and this is accomplished by developing a larger capacity for accommodation, an increase in the level of service and an increase of the categorization of hospitality businesses. This paper focuses on the measures for giving loans and their effect on the continuance of enterprises in the tourism sector in the age of COVID-19. The aim of this paper is to analyse the effect of the COVID-19 disease on the number of overnights in the Republic of Croatia and to compare tourism loans which were given during the beginning of the COVID-19 pandemic with tourism loans in the year 2022.

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2 Izvori podataka i metoda istraživanja	1
1.3 Sadržaj i struktura rada	1
2. Kamate i kamatne stope.....	2
2.1. Vrsta kamata	2
2.2. Vrste kamatnih stopa.....	3
3. Zajam	4
3.1. Model otplate zajma jednakim anuitetima	5
3.1.1. Određivanje zajma i anuiteta	5
3.1.2 Otplatna osnova i kontrole	6
3.2. Model otplate zajma unaprijed dogovorenim jednakim anuitetima	7
3.2.1. Izrada otplatne tablice.....	7
3.3. Model otplate zajma promjenjivim anuitetima	9
3.3.1 Izrada otplatne tablice.....	10
3.4. Model otplate zajma uz anticipativan obračun kamata	12
3.4.1. Izrada otplatne tablice.....	12
4. Pandemija COVID-19	13
4.1. Počeci pandemije bolesti COVID-19	13
4.2 Broj zaraženih koronavirusom	15
4.3 Posljedice bolesti Covid-19	16
5. Obilježja turizma	17
5.1 Upoznavanje sa pojmom turizma	17
5.2 Razvoj turizma u Hrvatskoj	18
5.3 Broj noćenja turista u Hrvatskoj	19
6.Turistički krediti	22
6.1 Krediti za poduzetnike u doba bolesti COVID-19.....	22
6.1.2. Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	23
6.1.3 Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG BICRO)	24
6.1.4 Pomoć Vlade Republike Hrvatske pri kreditnom financiranju turističkih kompanije u doba bolesti COVID-19	26
6.1.5 Mjera COVID-19 za male i srednje poduzetnike u turističkim djelatnostima	27
6.2 Turistički krediti banaka na primjeru Erste banke	30
7. Zaključak	40
8.Literatura:	41
Popis tablica:.....	42
Popis slika:	42
Životopis:	43

1. Uvod

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet istraživanja ovog rada je kreditiranje turizma.

Cilj istraživanja je:

- Pokazati mogućnosti kreditiranja s ciljem pomoći turističkom sektoru
- Poblje objasniti bolest COVID-19
- Analizirati razvoj hrvatskog turizma
- Detaljno objasniti kamate i zajam

Ciljevi će se ostvariti proučavanjem dostupne literature. Na posljetku, kroz rad i konačne podatke uvidjet će se na koji će se način pomoći turističkom sektoru kako bi što bezbolnije prebrodili doba bolesti COVID-19.

1.2 Izvori podataka i metoda istraživanja

Izvori podataka koji su se koristili za izradu završnog rada su stručne knjige iz turizma i matematike, internetski izvori povezani s temom istraživanja i znanstveni članci. Metode koje su se koristile su: metoda analize, metoda klasifikacije, metoda sinteze.

1.3 Sadržaj i struktura rada

Rad je podijeljen u 7 poglavlja. U uvodu definiraju se predmet i cilj istraživanja, izvori podataka, metoda istraživanja te sadržaj i struktura rada. U drugom poglavlju definiraju se kamate i kamatne stope dok se u trećem poglavlju definira zajam. U četvrtom poglavlju tumači se pandemija COVID-19 te brojni problemi koji dolaze s njom. U petom poglavlju definira se turizam te se kroz turističke pokazatelje o broju noćenja turista uspoređuje utjecaj bolesti COVID-19 na turizam. U šestom poglavlju tumače se turistički krediti u doba bolesti COVID-19. U sedmom poglavlju rad se zaključuje na temelju svega što se pribavilo i istražilo.

2. Kamate i kamatne stope

2.1. Vrsta kamata

Kamate su sastavni dio svakog kredita. To je vrijednost koju zajmodavac potražuje od zajmoprimca za podignuti kredit odnosno koju institucija plaća ulagatelju za uloženu štednju. Kamata ovisi o: visini sredstava, roku otplate, visini ugovorene kamatne stope i metode obračuna kamata¹. Postoje dva načina obračunavanja kamata:

- anticipativan obračun kamata
- dekurzivan obračun kamata

Razlika između navedenih obračuna kamata je u razdoblju ukamaćivanja. Kod anticipativnog obračuna kamata kamate se obračunavaju na početku razdoblja ukamaćivanja od glavnice s kraja tog razdoblja. Kod dekurzivnog obračuna kamate se obračunavaju na kraju razdoblja ukamaćivanja od glavnice s početka tog razdoblja.

Kamatnjak je iznos kamata od 100 novčanih jedinica za neki vremenski interval. Ako se koristi anticipativan obračun kamata oznaka za kamatnjak je q odnosno ako se odnesi na neki vremenski interval onda se može zapisati u obliku $q(P) = 10$. Iz ovog primjera možemo zaključiti kako se za 100 novčanih jedinica krajem polugodišta plaća 10 novčanih jedinica kamata na početku polugodišta. Za dekurzivan obračun kamata vrijedi oznaka npr. $p(G) = 5$. U prijevodu znači da za svakih 100 novčanih jedinica početkom godine dobije se 5 novčanih jedinica kamata na kraju godine. Kamatnjaci su uređeni zakonom ili ugovorom koji sklapaju dužnik i vjerovnik za određeni vremenski interval (najčešće jedna godina).

Kamate mogu biti:

- jednostavne
- složene

Jednostavne kamate koriste se za svako razdoblje ukamaćivanja od iste glavnice, a složene kamate obračunavaju se od promjenjive glavnice. Obračun kamata u oba načina može biti anticipativan i dekurzivan.

¹ Hrvatska narodna banka (2022.), preuzeto 28.kolovoza 2022. s <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/kamate>

2.2. Vrste kamatnih stopa

Visina kamatnih stopa ovisi o nekoliko faktora:

- vrsti kredita ili depozita
- rok otplate ili ulaganja
- konkurenciji
- stopi inflacije
- kreditnom rejtingu zemlje

Prema Hrvatskoj narodnoj banci postoje četiri osnovne vrste kamatnih stopa a to su:

- nominalna kamatna stopa
- interkalarna kamatna stopa
- efektivna kamatna stopa
- zatezna kamatna stopa

Nominalna kamatna stopa osnovna je kamatna stopa za obračun kamata i najčešće se iskazuje kao godišnja kamatna stopa, pa ju je za kraća razdoblja potrebno preračunavati, a ugovara se kao fiksna ili promjenjiva².

Efektivna kamatna stopa (u nastavku teksta: EKS) je dekurzivna kamatna stopa, iskazana na godišnjoj razini primjenom složenoga kamatnog računa, primjenom koje se diskontirani novčani primici izjednačuju s diskontiranim novčanim izdacima koji se odnose na dane kredite odnosno primljene depozite. Kod kredita ta je stopa dodatno prilagođena jednokratnim ekvivalentom utjecaja diskontiranih novčanih primitaka i izdataka po osnovi novčanog pologa koji služi za osiguranje naplate kredita. Pri diskontiranju primjenjuje se stvarni (kalendarski) broj dana u mjesecu i 365/366 dana u godini. EKS se iskazuje s dvjema decimalama, uz zaokruživanje druge decimale. U Hrvatskoj, Hrvatska narodna banka (HNB) je zadužena za određivanje metode izračuna Efektivne kamatne stope koju su banke dužne primjenjivati. Za informativni i objektivni izračun efektivne kamatne stope koristite kalkulator kredita³.

Interkalarna kamatna stopa – primjenom te stope izračunava se i naplaćuje kamata od trenutka kada vam se odobri kredit do trenutka plaćanja prvog anuiteta/rate kredita. Ako kreditna institucija obračunava interkalarnu kamatu, prije zaključivanja ugovora poželjno je provjeriti

² Hrvatska narodna banka(2022) preuzeto 28.kolovoza 2022. s <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/kamate>

³ Ibid.

kada je najbolje da vam kreditna institucija isplati kredit kako bi interkalarna kamata bila što manja⁴.

Zatezna kamata obračunava se primjenom dekurzivnog jednostavnog kamatnog računa na dospjele obveze ukoliko isto nije zapriječeno mjerodavnim propisima bez pripisa zatezne kamate glavnici istekom obračunskog razdoblja uz primjenu matematičkog izraza propisanog zakonom. Zatezna kamata obračunava se za cijelo vrijeme zakašnjenja od prvog dana po datumu dospjeća, bez obračuna kamate na kamatu⁵.

Pri ugovaranju kredita treba se gledati razliku između nominalne i efektivne kamatne stope a isto tako važna je i informacija o visini interkalarne i zatezne kamatne stope. Bez obzira na to je li riječ o kreditu ili depozitu/štednji, iznimno je važna informacija primjenjuje li se na konkretnu vrstu kredita odnosno depozita fiksna ili promjenjiva kamatna stopa. Fiksne kamatne stope u pravilu su sigurnije jer se ne mijenjaju tijekom ugovornog odnosa, ali su u ponudama kreditnih institucija uglavnom više od kamatnih stopa koje su navedene kao promjenjive. Međutim, kamatna stopa koja se ugovara kao promjenjiva može se tijekom ugovornog razdoblja mijenjati ovisno o kretanju parametra promjenjivosti i, ako se poveća, izravno utječe na povećanje vaše obveze po kreditu, a ako je riječ o vašem depozitu, naknadnim smanjenjem ugovorene promjenjive kamatne stope ostvarit ćete manje kamata od očekivanih. Stoga je osobito kod kredita važno da se ne zadužite na maksimalni iznos koji u trenutku ugovaranja procijenite da možete plaćati jer bilo kakva naknadna negativna promjena vašega financijskog stanja može ugroziti redovitu otplatu kredita, koja dovodi do plaćanja zateznih kamata i povećanog rizika da vam kreditna institucija otkáže ugovor.

3. Zajam

Jedan od načina pribavljanja novčanih sredstava za određene namjene jest i uzimanje zajma (kredita). Zajam se odobrava na temelju ugovora o zajmu koji zaključuju zajmodavac (banka) i zajmoprimac (pravna ili fizička osoba). U ugovoru se, između ostaloga, utvrđuju: iznos zajma, kamatnjak, vrijeme i način obračuna kamata i način otplate⁶. (Zajam se otplaćuje anuitetima (obročna rata). Anuitet je periodički iznos koji plaća zajmoprimac zajma, a sastoji se od dva

⁴ Hrvatska narodna banka (2022.) preuzeto 28.kolovoza 2022. s <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/kamate>

⁵ Ibid

⁶ Relić, B. (2002), Gospodarska matematika, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb. Str 193.

dijela: otplatne kvote (dio kojim se vraća iznos zajma) i složenih kamata (dio kojim se plaća naknada za uporabu dodijeljenih sredstva). Anuitet može biti promjenjiv ili konstantan i vraća se obično krajem jednakih ekvivalentnih vremenskih razdoblja.⁷

3.1. Model otplate zajma jednakim anuitetima

U ovom modelu proučavaju se dugoročni zajmovi (vrijeme otplate duži od godinu dana - investicijski zajmovi, zajmovi za stambenu izgradnju) za koje vrijedi⁸:

- a) Obračun kamata je složen i dekurzivan;
- b) Anuiteti su jednaki i dospijevaju u jednakim vremenskim jedinicama (u praksi najčešće godina ili polugodište) krajem razdoblja;
- c) Razdoblje ukamaćivanja (kapitalizacija) jednako je jedinici vremenskog dospijeća između anuiteta;
- d) Koristi se konstantni kamatnjak.

Neka je:

C_0 - visina zajma,

a - jednaki anuitet,

I_k - kamate na kraju k -tog razdoblja,

R_k - otplatna kvota na kraju k -tog razdoblja,

C_k - ostatak duga na kraju k -tog razdoblja,

n - broj razdoblja otplate zajma,

$p(d1)$ - konstantni kamatnjak za razdoblje duljine $d1$.

3.1.1. Određivanje zajma i anuiteta

Zajam se otplaćuje jednakim postnumerando anuitetima kroz razdoblja i konstantni

⁷ Relić, B. (2002), Gospodarska matematika, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str 193.

⁸ Šegota, A. (2012), Financijska matematika, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, str.76

kamatnjak pri čemu je:

$$C_0 = \frac{r^n - 1}{r^n(r - 1)} \quad (1)$$

Iz navedenoga slijedi da je visina anuiteta jednaka:

$$a = C_0 \frac{r^n(r - 1)}{r^{n-1}} \quad (2)$$

3.1.2 Otplatna osnova i kontrole

Otplatna osnova ili otplatna tablica je posebna tablica koja ima sljedeće elemente:

Tablica 1. Obilježja otplatne osnove

Kraj k-te godine	$a_k = a$ Anuitet	I_k Kamate	R_k Otplatna kvota	C_k Ostatak duga
0				
1				
2				
.	.	.	.	.
.	.	.	.	.
.	.	.	.	.
n				

Izvor: Relić, 2002, str. 196

Izrada otplatne tablice provodi se na sljedeći način:

1. U razdoblje nula unosi se samo iznos zajma u stupac ostatak duga;

2. U stupac anuitet upisuju se iznosi anuiteta od razdoblja 1 do razdoblja n;
3. Postupno se određuju i unose za razdoblje $k=1,2,\dots,n$ iznosi:

a) Kamata $I_k = \frac{C_{k-1}P}{100}$

b) otplatne kvote $R_k = a - I_k$,

c) Ostatak duga $C_{k-1} - R_k$

Pri izradi otplatne osnove potrebno je kontrolirati ispravnost pojedinih izračunatih elemenata. Postoje dvije vrste kontrole i to⁹:

- I. Kontrola u tijeku izrade otplatne osnove;
- II. Kontrola nakon izrade otplatne osnove.

3.2. Model otplate zajma unaprijed dogovorenim jednakim anuitetima

U praksi se često radi jednostavnijeg obračuna zajma, kao i pružanja prilike zajmoprimcu da odredi iznos anuiteta za koji pretpostavlja da će moći otplaćivati, primjenjuje model otplate zajma unaprijed dogovorenim anuitetima. Ugovorom o zajmu pored iznosa zajma C i fiksnog kamatnjaka p , dogovaraju se iznosi anuiteta, no nije nužno precizirati iznose svih anuiteta, nego najviše $n-1$. Vjerojatnost da se dogovoreni anuitet podudara sa analitičkim (izračunatim) anuitetom vrlo je mala, pa je u pravilu zadnji anuitet manji od prethodnih. Tada taj posljednji anuitet zovemo krnji ili nepotpuni anuitet i označavamo ga sa a' . Krnji anuitet računamo koristeći se sa dva uvjeta kod otplate zajma:

- zadnja otplatna kvota mora biti jednaka predzadnjem ostatku duga,
- zadnji (nepotpuni ili krnji) anuitet jednak je zbroju kamate i otplatne kvote u zadnjem terminu otplate

3.2.1. Izrada otplatne tablice

Krnji anuitet može se odrediti na slijedeći način:

⁹ Šegota, A. (2012), Financijska matematika, Sveučilište u Rijeci, Rijeka

Anuitet je unaprijed definiran, ostali elementi izračunavaju se po modelu otplate zajma jednakim anuitetima dok ostatak duga na kraju nekog razdoblja ne postane manji od dogovorenog anuiteta.

Posljednje razdoblje: ostatak duga izjednačava se s posljednjom otplatnom kvotom, na otplatnu kvotu dodaje se pripadajuća kamata i tako se dobije krnji (nepotpuni) anuitet.

U praksi se krnji anuitet označava a' . Krnji anuitet možemo izračunati koristeći sljedeću formulu¹⁰:

$$a' = C * r^{n+1} - a * r \frac{r^{n-1}}{r-1} \quad (3)$$

Broj termina n može se dobiti na sljedeći način:

$$n = \frac{\log a - \log[a - c(r - 1)]}{\log r} \quad (4)$$

Ostatak duga, ako postoji krnji anuitet, može se izračunati na sljedeći način:

$$C_k = a \frac{r^{n-k} - 1}{r^{n-k}(r - 1)} + a' \frac{1}{r^{n-k+1}} \quad (5)$$

Kod ovakvog modela otplate kredita zbroj svih otplatnih kvota jednak je iznosu zajma¹¹, tj.

$$\sum_{k=1}^{n+1} R_k = C \quad (6)$$

A ukupne kamate jednake:

$$\sum_{k=1}^{n+1} I_k = n * a + a'_{n+1} - C \quad (7)$$

¹⁰ Babić, Z., Tomić-Plazibat, N., Aljinović, Z. (2009.), Matematika u ekonomiji, Ekonomski fakultet, Split, str. 311-313.

¹¹ Crnić, I., Crnić, J., Eraković, A., Gulin, D., Idžojtić, I., Relić, B. i Šorić K. (2000.), Kamate u gospodarskoj i pravnoj praksi, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb. Str 206.

Zbroj svih anuiteta jednak zbroju kamata i otplatnih kvota, dakle:

$$n * a + a'_{n+1} = \sum_{k=1}^{n+1} I_k + \sum_{k=1}^{n+1} R_k \quad (8)$$

3.3. Model otplate zajma promjenjivim anuitetima

Kreditori i korisnici zajma imaju osim korištenja nominalno jednakih anuiteta imaju i mogućnost ugovaranja modela otplate zajma promjenjivim anuitetima. Jedan od najčešće korištenih modela otplate zajma promjenjivim anuitetima jest model otplate kod kojeg su kvote nominalno jednake¹². Navedeni model može se izgraditi uz sljedeće pretpostavke:

- obračun kamata je složen i dekurzivan,
- otplatne kvote su (nominalno) jednake, a anuiteti dospijevaju u jednakim vremenskim jedinicama krajem razdoblja,
- razdoblje ukamaćivanja (kapitalizacija) jednako je jedinici vremenskog dospijeća između dva sukcesivna anuiteta (iznosi 1),
- kamatna stopa je konstantna u cijelom razdoblju otplate zajma

Kako bismo mogli izvršiti otplatu ovog modela potrebni su nam sljedeći podaci:

C - visina zajma,

a_k - iznos anuiteta na kraju k-tog razdoblja otplate,

I_k - iznos kamate na kraju k-tog razdoblja amortizacije,

R - iznos nominalno jednakih otplatnih kvota,

C_k - ostatak duga na kraju k-tog razdoblja amortizacije,

p - konstantna kamatna stopa za jedinično vremensko razdoblje,

n - broj razdoblja otplate (amortizacije) zajma.

¹² Šegota, A. (2012), Financijska matematika, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, str. 98

Kod ovog modela zajam C treba otplatiti promjenljivim anuitetima a_k na kraju svakog razdoblja k u kojem su otplatne kvote jednake, uz dekurzivni kamatnjak p i vrijeme otplate n .

Tako da mora biti:

$$C = R * n \quad (9)$$

Iznos nominalno jednakih kvota je:

$$R = \frac{C}{n} \quad (10)$$

Kamate na kraju k -tog razdoblja računaju se na ostatak duga u prethodnom razdoblje, odnosno vrijedi:

$$I_k = \frac{C_{k-1} * p}{100} \quad (11)$$

Promjenjivi anuitet na kraju tog razdoblja je:

$$a_k = I_k + R \quad (12)$$

3.3.1 Izrada otplatne tablice

Najprije se za razdoblje nula unosi ostatak duga koji je jednak zajmu. U idućem koraku računa se iznos nominalno jednakih otplatnih kvota R prema gore navedenoj formuli.

Izračunavaju se kamate za prvu godinu otplate zajma koje se moraju platiti na cijeli iznos, zatim anuitet za prvu godinu te ostatak duga na kraju prve godine. Onda se postupno računaju elementi u otplatnoj tablici za svako ostalo k -to razdoblje.

Na kraju svakog razdoblja od ukupnog duga otpisuje se veličina otplatne kvote tj.

$$C_k = C - k * r \quad (13)$$

Ili

$$C_k = C \left(1 - \frac{k}{n}\right) \text{ za } k = 1, 2, \dots, n \quad (14)$$

Za izračunavanje kamate koristi se sljedeća formula:

$$I_k = C \left(1 - \frac{k-1}{n}\right) * \frac{p}{100} \text{ za } k = 1, 2, \dots, n \quad (15)$$

a promjenjivi anuitet:

$$a_k = \frac{c}{n} \left[(n - k - 1) \frac{p}{100} + 1 \right] \quad (16)$$

U ovom modelu otplatna kvota je konstantna, a kamate se smanjuju.

Zadnja otplatna kvota mora biti jednaka ostatku duga na kraju predzadnjeg razdoblja otplate.

Prema tome vrijedi sljedeće:

$$R_n = C_{n-1} \quad (17)$$

Zbroj svih otplatnih kvota mora biti jednak iznosu zajma, to jest:

$$\sum_{k=1}^n R_k = C \quad (18)$$

A ukupne kamate,

$$\sum_{k=1}^n I_k = \frac{C * p}{200} (n + 1) \quad (19)$$

Gore navedene relacije korisne su za kontrolu točnosti pojedinih izračunatih elemenata u otplatnoj

Ukoliko se gore navedene relacije računaju ručno odnosno bez uporabe računala i proračunatih tablica vrlo je važno znati ove formule radi kontrole točnosti pojedinih izračunatih elemenata u otplatnoj tablici.

3.4. Model otplate zajma uz anticipativan obračun kamata

Model zajma u kojem se kamate obračunavaju anticipativno nije čest u praksi, pa će u ovom poglavlju biti navedene samo njegove osnovne karakteristike, otplatna tablica i formule bez dokaza¹³.

Obradit će se slučaj kada se zajam C_0 otplaćuje sa n jednakim anuitetima uz anticipativnu kamatnu stopu q

U svrhu izgradnje ovog modela uvode se slijedeće oznake:

$C = C_0$ - visina zajma,

a - jednaki anuiteti,

I_k - složene kamate u razdoblju k ,

q - godišnji fiksni anticipativni kamatnjak,

p - anticipativni kamatni faktor,

n - broj godina otplate (amortizacije) zajma.

Kod anticipativnog zajma kamate se plaćaju unaprijed pa korisnik ne prima cijeli iznos zajma, nego nominalni iznos umanjen za inicijalne ili nulte kamate koje iznose:

$$I_0 = \frac{C_0 * q}{100} \quad (20)$$

Iznos koji je korisnik primio je:

$$C_0 - I_0 = C_0 - \frac{C_0 * q}{100} = C_0 \left(1 - \frac{q}{100}\right) = C_0 \left(\frac{100-q}{100}\right) = C_0 * \frac{1}{p} \quad (21)$$

3.4.1. Izrada otplatne tablice

Kod modela otplate kredita uz anticipativni obračun kamata, kamate u posljednjem

¹³ Babić, Z., Tomić-Plazibat, N., Aljinović, Z. (2009.), Matematika u ekonomiji, Ekonomski fakultet, Split, str 325

razdoblju ne postoje, ali postoje nulte kamate.

Tablica 2. Otplatna tablica zajma uz anticipativni obračun kamata

k	a	I_k	R_k	C_k
0	-	I_0	-	C_0
1	a_1	I_1	R_1	C_1
2	a_2	I_2	R_2	C_2
...	...	...	...	...
...	...	...	...	...
n-1	a_{n-1}	I_{n-1}	R_{n-1}	C_{n-1}
n	a_n	-	R_n	-
Σ	$\sum_{j=1}^n a_j$	$\sum_{j=1}^n I_j$	$\sum_{j=1}^n R_j$	$\sum_{j=1}^n C_j$

Izvor: Babić, Tomić - Plazibat, Aljinović, 2009., str.325.

4. Pandemija COVID-19

4.1. Počeci pandemije bolesti COVID-19

Virus COVID-19 poznatiji kao korona prvi put je uočen krajem prosinca 2019. godine u Wuhanu u Kini¹⁴. Vrlo brzo se zbog migracija stanovništva proširio diljem svijeta. Kako bi se što prije zaustavilo širenje zaraze Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) objavila je međunarodnu hitnu situaciju 30. siječnja 2020. Kronološki gledano već u veljači 2020. broj smrtnih slučajeva bilo je iznimno velik u odnosu na pandemiju SARS 2002./2003. godine. S obzirom na brzinu širenja i iznimno velik broj zaraženih WTO proglasila je pandemiju 11. ožujka 2020. Ovo je prva pandemija nakon 2009. godine kada je svijetom harala svinjska gripa.

¹⁴ Žmuk, B. i Jošić, H. (2021). Godina dana bolesti COVID-19 u Republici Hrvatskoj: Pogled s kvantitativne perspektive. Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 19 (1), 223-241.
<https://doi.org/10.22598/zefzg.2021.1.223>

Od siječnja pa do lipnja 2020. godine pogođeno je 213 zemalja. Prvi smrtni slučaj koji nije bio u Kini bio je na Filipinima početkom veljače 2020. godine¹⁵. Prvi slučaj zaraze uzrokovan COVID-19 bio je u Italiji. Kako bi se spriječilo širenje zaraze ovim opasnim i štetnim virusom zdravstvene kompanije morale su proizvesti cjepivo koje će štiti ljude od težih oblika zaraze koronavirusom. Znanstvenici s raznih institucija uspjeli su proizvesti cjepivo koje je ponuđeno cijeloj populaciji. U Europskoj uniji, pa tako i u Republici Hrvatskoj, u rujnu 2022. godine odobrena su sljedeća cjepiva protiv bolesti COVID-19¹⁶:

- Cjepivo Comirnaty
- Cjepivo Spikevax (ranijeg naziva COVID-19 Vaccine Moderna)
- Cjepivo Vaxzevria (ranijeg naziva COVID-19 Vaccine AstraZeneca)
- Cjepivo Jcovden (ranijeg naziva COVID-19 Vaccine Janssen)
- Cjepivo Nuvaxovid
- Cjepivo protiv COVID-19 (inaktivirano, adjuvantirano) Valneva.

Kada je samo procjepljivanje krenulo javile su se razne teorije zavjera i stanovništvo se jednom riječju podijelilo na cijepljene i ne cijepljene ili kako u žargonu govore vakseri i antivakseri. Što je od svega toga istina dalo bi se raspravljati, no ako slušamo struku i one koji brinu za naše zdravlje onda je tu sve jasno te se svakako preporučuje cijepljenje. Republika Hrvatska je vrlo ozbiljno i zrelo shvatila ovu krizu odnosno pandemiju pa je od početka obavještavala javnost dnevnim konferencijama kako bolest napreduje, koliko imamo slučajeva i koliko je ljudi nažalost izgubilo bitku s ovom zarazom. Nacionalni stožer civilne zaštite i Hrvatski zavod za javno zdravstvo zaduženi su za pružanje informacija vezane za pandemiju COVID-19. Kako bi se što više ljudima približili napravili su i web stranicu koronavirus.hr. Na toj su stranici svakodnevno ažuriranoj podatci koliko je zaraženih, koliko cijepljenih ljudi i slično. Usprkos pronalasku cjepiva i nadi da pandemija neće trajati predugo razdoblje pandemije i dalje traje. Uz cijepljenje koje bi spriječilo širenje zaraze, krizni stožer civilne zaštite tijekom pandemije donosio je i druge različite mjere.

¹⁵ World Health Organization preuzeto 11. rujna 2022. s <https://www.who.int/news/item/27-04-2020-who-timeline---covid-19>

¹⁶ Halmed.hr (2022.), preuzeto 04. rujna 2022. s <https://www.halmed.hr/COVID-19/Informacije-o-odobrenim-cjepivima/Informacije-o-odobrenim-cjepivima/>

4.2 Broj zaraženih koronavirusom

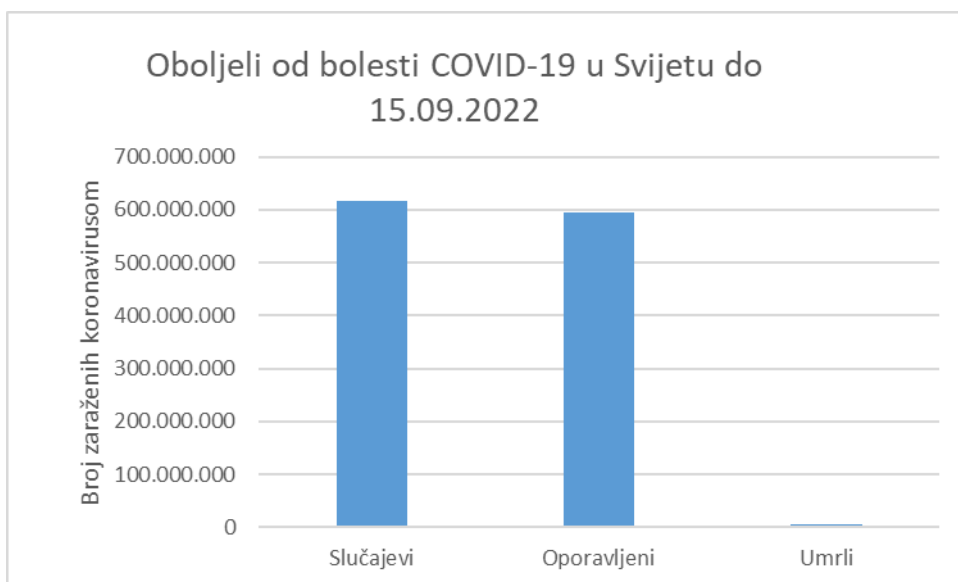
Kako bi stanovništvo bilo pravovremeno obavještavano o broju zaraženih te mjerama koje se poduzimaju za sprječavanje širenja zaraze otvorena je internetska stranica koronavirus.hr te profili na različitim društvenim mrežama.

Tablica 3. Broj zaraženih COVID-19 u svijetu do 15.09.2022

Slučajevi	615.621.906
Oporavljeni	594.740.038
Umrli	6.523.543

Izvor: preuzeto s <https://www.koronavirus.hr/>

Slika 1. Oboljeli od bolesti COVID-19 u Svijetu do 15.09.2022

Izvor: autor prema podacima s <https://www.koronavirus.hr/>

Prema podacima iz tablice 3. broj zaraženih korona virusom premašio je brojku od 600 milijuna oboljelih. Uspješno se od COVID-19 oporavilo 594.740.038 ljudi. Nažalost 6.523.543 umrlo je od posljedica zaraze COVID-19.

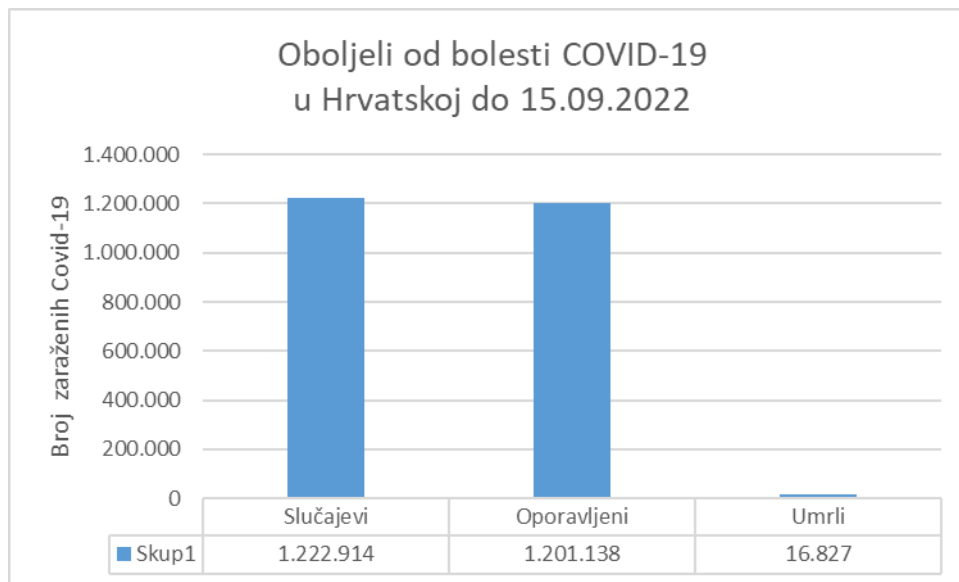
Tablica 4. Broj zaraženih koronavirusom u Hrvatskoj do 15.09.2022

Slučajevi	1.222.914
-----------	-----------

Oporavljeni	1.201.138
Umrli	16.827

IZVOR: KORONAVIRUS.HR

Slika 2. Oboljeli od bolesti COVID-19 u Hrvatskoj do 15.09.2022

IZVOR: AUTOR NA TEMELJU PODATAKA S KORONAVIRUS.HR

Prema podacima iz tablice 3. u Hrvatskoj je do 15. rujna 2022. godine broj zaraženih koronavirusom iznosio 1.222.914. Uspješno se od koronavirusa oporavilo 1.201.138 ljudi. Nažalost 16.827 umrlo je posljedica zaraze koronavirusa.

4.3 Posljedice bolesti Covid-19

Bolest Covid-19 uvelike je promijenio živote ljudi, ali i ekonomsku sliku svijeta. Zbog rigoroznih mjera zaštite socijalni kontakti su se smanjili, zamro je društveni život, ljudi nisu imali priliku posjećivati društvena događanja, smanjio se broj putovanja, jednom riječju svijet je stao. Ako gledamo posljedice pandemije u svijetu mnogo se toga promijenilo, ali i kod nas u Hrvatskoj. Stanovništvu Hrvatske koje je gostoljubivo, druželjubivo i puno društvenog i socijalnog elana pandemija je potpuno promijenila životnu rutinu. Zabranjena su masovna okupljanja, zatvorena kina i kazališta, kafići i restorani nisu radili, ograničen je broj stanovnika na svadbama i pogrebima. Obrazovne ustanove organizirale su nastavu na daljinu, a radne organizacije nastojale su svojim djelatnicima omogućiti rad od kuće. Zabranjena su sva putovanja izvan mjesta stalnog prebivališta osim u iznimnim situacijama a za takva stožer je

izdavao propusnice. Bio je sveopći „lockdown“. Najvidljivije posljedice od COVID-19 vidljive su u turizmu.

5. Obilježja turizma

5.1 Upoznavanje sa pojmom turizma

Pojam turizam dolazi od engleske riječi tour, koja je u izvornom obliku imala značenje isključivo za kružna putovanja¹⁷. Turistička putovanja kakva danas poznajemo nastala su tijekom industrijske revolucije s kojom je započelo doba suvremenog turizma. Turizam se može definirati kao skup odnosa i pojava koji se kreiraju iz putovanja i boravka turista u nekom mjestu na kojemu turist ne zasniva stalno prebivalište niti ne obavlja lukrativne djelatnosti. Također važno je glasiti dvije osnovne odrednice turizma¹⁸:

- prostor izvan domicila
- potrošnja sredstava stečenih izvan mjesta turističkog boravka

Prostor privremenog boravka turista naziva se turistička destinacija. Teško je definirati prostorni obuhvat turističke destinacije jer se ona razlikuje prema turistovoj percepciji putovanja. Primjerice za turista iz Zagreba turistička destinacija može biti samo grad Zadar međutim destinacija može biti i Zadarska županija, Dalmacija... Isto tako turistu iz Argentine na putovanju u Split turistička destinacija može biti Europa, Hrvatska, Splitsko-dalmatinska županija... Komponente turizma dijele se na dinamičku i statičku komponentu. Dinamičkoj komponenti pripada prijevozno sredstvo potrebno za dolazak do željene destinacije, a statička je odabir smještaja u određenoj destinaciji. Ljudima je ponekad potreban bijeg od svakodnevnice te se zato često odlučuje krenuti na putovanje. Ima mnogo motiva za turistička putovanja, a neki od najčešćih motiva za putovanje su odmor, potreba za novim iskustvima, očuvanje zdravlja, rekreacija, upoznavanje novih kultura...

Pojam turist nastao je u 19. stoljeću od engleske riječi tour te se počeo upotrebljavati u pogrđnom značenju¹⁹. U današnjem značenju pojam turist mora zadovoljiti sljedeće kriterije:

¹⁷ Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Prestupljeno 15. 9. 2022.s <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=62763>

¹⁸ Čavlek N., Bartoluci M, Prebežac D., Kesar O., i suradnici (2011), Turizam – ekonomske osnove i organizacijski sustav, Školska knjiga, Zagreb, str 9

¹⁹ Ibid. str 9.

- prostornu komponentu
- obilježja putovanja
- vremensku komponentu
- svrhu putovanja

Turista bismo mogli definirati kao osobu koja napušta mjesto stalnog prebivališta na vlastitu inicijativu. Da bi zadovoljio vremensku komponentu turist na svom putovanju mora provesti minimalno 24 sata uključujući jedno noćenje, a kraće od godine dana. Turističko putovanje ne smije imati elemente poslovnog puta niti mu cilj može biti prebivalište turista

5.2 Razvoj turizma u Hrvatskoj

Pirjevec i Kesar razvoj turizma u Republici Hrvatskoj podijelili su u četiri faze:

- Razdoblje do prvog svjetskog rata (1850-1914.)
- Razdoblje između dva svjetska rata (1918. -1939.)
- Razdoblje od drugoga svjetskog rata do 1990. godine
- Razdoblje od Domovinskog rata do danas

Početak hrvatskog turizma smatra se izgradnje hotela Villa Angelina. No, početak organiziranog turizma možemo povezati s osnivanjem higijeničkog društva na Hvaru 1868. godine. Korist turizma za lokalnu zajednicu i državu općenito počeo se razvijati u razdoblju između dva svjetska rata kada je donesena zakonska regulativa o turizmu i ugostiteljskoj djelatnosti.

Hrvatski turizam već je u ovom razdoblju pokazao tendenciju uspješnosti jer je već 1926. zabilježeno preko milijun turističkih noćenja. Nakon drugog svjetskog rata za hrvatski turizam došli su loši dani te je u to vrijeme konkurencija nadmašila Hrvatsku. Ta stagnacija nije pokolebala hrvatske turističke djelatnike nego ih potaknula na još veće zalaganje. To zalaganje što je vidljivo u konstantnom povećanju broja noćenja sve do početka Domovinskog rata.

Domovinski rat različito je djelovao na zbivanja u turizmu. Područja pogođena ratnim događanjima stagnirala su zbog ratnih zbivanja. Završetkom Domovinskog rata turizam se nastavljao razvijati sve do pojave COVID-19 2020. godine. Kao i u ostatku svijeta.

Kao osnovne pokazatelje za razvoj turizma u Hrvatskoj najbolje možemo prema podacima Hrvatske turističke zajednice.

Slika 3. Osnovni pokazatelji razvoja turizma u Hrvatskoj od 1980. godine do 2015. godine

Osnovni pokazatelji razvoja turizma								
	1980.	1985.	1990.	1995.	2000.	2005.	2010.	2015.
Broj postelja (u 000)	692	820	863	609	710	909	910	1.029
Broj turista (u 000)	7.929	10.125	8.498	2.438	7.136	9.995	10.604	14.343
Broj noćenja (u 000)	53.600	67.665	52.523	12.885	39.183	51.421	56.416	71.605
Prosječni broj noćenja po postelji	77	83	61	21	55	57	62	70
Prosječni broj noćenja po dolasku turista	6,8	6,7	6,2	5,3	5,5	5,1	5,3	5

Izvor: Hrvatska turistička zajednica, preuzeto 09. rujna 2022. s https://www.htz.hr/sites/default/files/2021-06/HTZ%20TUB%20HR_%202020_0.pdf

Na slici 3. prikazani su osnovni pokazatelji razvoja turizma u Hrvatskoj od 1980. godine do 2015. godina svakih 5 godina. Na slici 8. prikazana je tablica koja prati razvoj turizma od 1980. do 2015. kroz sljedeće pokazatelje: broj postelja, broj turista, broj noćenja, prosječni broj noćenja po postelji te prosječni broj noćenja po dolasku turista. Kao što možemo vidjeti Hrvatska je s 1980. na 1985. godinu imala povećanje u svim parametrima ove tablice osim u prosječnom broju noćenja turista. 1990. i 1995 godina možemo vidjeti rapidno smanjenje broja turista uzrokovano Domovinskim ratom koji je trajao od 1991. godine do 1995. godine. Nakon Domovinskog rata i osamostaljenja hrvatske države dolazi do privatizacije i restrukturiranja cijelog turističkog sektora. Već do 2000. godine dolazi do oporavka i konsolidacije turizma u Hrvatskoj. Došlo je do povećanje u svim parametrima ove tablice osim u prosječnom broju noćenja po dolasku turista koji je u konstantnom padu od 1980. godine do 2015. godine. Možemo zaključiti da je u razdoblju od 2000. godine do 2015. godine došlo do konstantnog povećanja postelja, turista, noćenja te prosječnog broja noćenja po postelji. Posebno veliki brojčani skok dogodio se između 2010. godine i 2015. godine koje možemo prepisati ulasku Republike Hrvatske u Europsku uniju 1. srpnja 2013.

5.3 Broj noćenja turista u Hrvatskoj

Kako je COVID-19 utjecao na turizam u Hrvatskoj najbolje ćemo vidjeti prema podacima o broju noćenja. Promatramo broj noćenja u razdoblju od 2019. godine do 2022. godine. Koliko su podaci šokantni uvjerit ćemo se prema podacima državnog zavoda za statistiku

U tablici 6. dani su pokazatelji broja noćenja za svibanj u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2019. godine do 2022. godine. Podaci iz slike 6. opisuju sve probleme s kojima se suočio turizam, a i cjelokupno gospodarstvo u Republici Hrvatskoj.

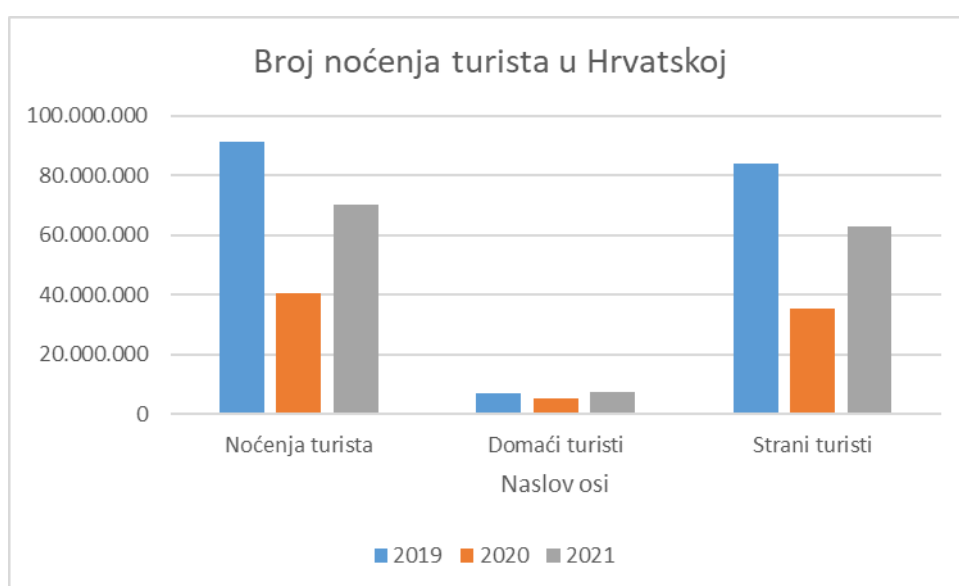
Tablica 5. Broj noćenja turista u Hrvatskoj u razdoblju od 2019. godine do 2021. godine

Godina	Noćenja turista	Domaći turisti	Strani turisti
2019	91.242.931	7.095.300	84.147.631
2020	40.794.455	5.415.391	35.379.064
2021	70.201.959	7.354.132	62.847.827

Izvor: Državni zavod za statistiku preuzeto 10. rujna 2022. s <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/turizam/>

U tablici 5. dani su pokazatelji broja noćenja u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2019. godine do 2022. godine. Podaci iz tablice 6. opisuju sve probleme s kojima se suočio turizam, a i cjelokupno gospodarstvo u Republici Hrvatskoj za vrijeme pandemije.

Slika 4. Grafički prikazan broj noćenja turista u Hrvatskoj u razdoblju od 2019. godine do 2021. godine

Izvor: Autor na temelju podataka državnog zavoda za statistiku

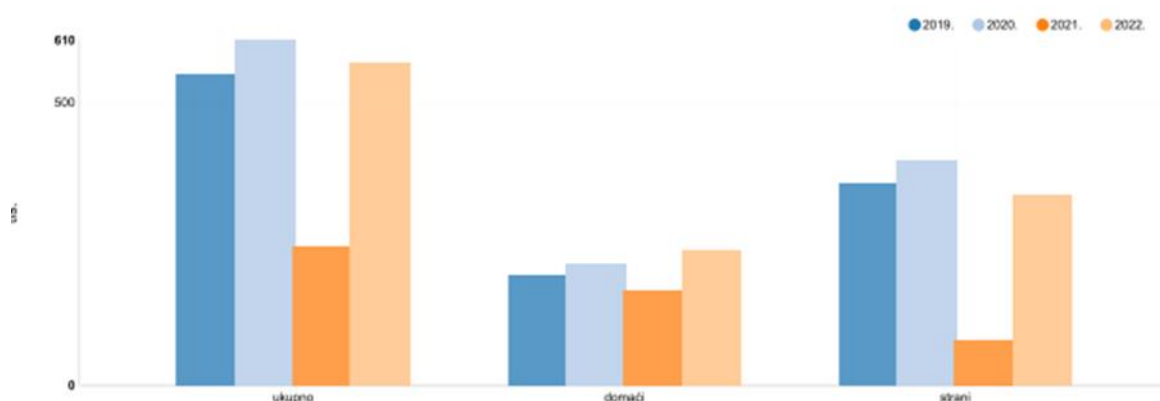
Promatramo li grafikon koji prikazuje broj noćenja turista u Hrvatskoj u razdoblju od 2019. do 2021. godine vidjet ćemo velike oscilacije. U 2020. godini broj noćenja drastično se spustio zbog pandemije Covid-19. Te godine mjere za zaštite od širenja zaraze bile su najrigoroznije što je vidljivo u broju noćenja kako domaćih, a još u većem broju stranih turista. 2021. godine broj noćenja se povećao što je rezultat ublažavanja mjera zaštite. Iako još uvijek nemamo podatke za 2022. godinu svi su pokazatelji da će ovo biti godina na razini 2019. godine ako ne i bolja. Ovakav pad turista u Hrvatskoj možemo usporediti sa slikom 8. u kojemu smo vidjeli pad broja noćenja za vrijeme Domovinskog rata

Tablica 6. Veljača od 2019. godine do 2022. godine

Godina	Ukupno	Domaći turisti	Strani turisti
2019	549.613	192.967	356.646
2020	610.491	214.816	395.675
2021	245.157	166.224	78.993
2022	569.927	235.526	334.401

Izvor: Državni zavod za statistiku preuzeto 10. rujna 2022. s <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/turizam/>

Slika 5. Veljača u razdoblju od 2019. godine do 2022. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku 10. rujna 2022. s <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29484>

Na slici 5. stupčastim grafikonom prikazani su noćenja turista u Republici Hrvatskoj u veljači od 2019. godine do 2022., godine. S lijeve strane nalazi se brojčana mjera u tisućama noćenja, a u donjem dijelu grafikona nalaze se ukupan broj noćenja turista koji je podijeljen na domaće i strane turiste. U samome grafu prvi stupac prikazuje 2019. godinu zatim slijede 2020., 2021. te 2022. godina. Veljača 2020. godine najavljivala je rekordnu sezonu u odnosu na prethodne. Razvoj pandemije onemogućio je ostvarivanje najava iz veljače. Prognoze se nisu ostvarile. Ako pogledamo isključivo podatke o broju noćenja domaćih turista nećemo vidjeti preveliku oscilaciju u njima za navedeno razdoblje međutim sa stranim gostima dogodio se ogroman pad 2021. godine. Kao što je ranije navedeno Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je pandemiju 11. ožujka 2020. godine. U veljači u 2020. godini možemo vidjeti lagani porast broja turista u odnosu na 2019. godinu. Također vidljivo je povećanje domaćih i stranih turista. Jedanaest mjeseci kasnije u veljači 2021. godine broj turista u Republici Hrvatskoj značajno se smanjio. U najveći pad zamjetan je u dolascima stranih turista koji je gotovo peterostruko manji nego što je bio 2020. godine. Ovakav pad turista u Hrvatskoj možemo usporediti sa slikom 3. u koja prikazuje pad broja noćenja za vrijeme Domovinskog rata. Na snagu su morale stupiti nove mjere pomoći turističkom sektoru koje ćemo analizirati u cjelini 5. kako bi uspjeli pokriti troškove uslijed pandemije COVID-19 i rapidnog smanjenja broja turista. Da je turistički sektor uspio prebroditi ovu krizu govore nam podaci iz veljače 2022. godine u kojoj smo zabilježili veći broj noćenja čak i od veljače 2019. godine. Glavni razlog tomu je povratak stranih turista kojih je bilo više čak 225.408 tisuća više u odnosu na 2021. godinu.

6. Turistički krediti

6.1 Krediti za poduzetnike u doba bolesti COVID-19

Turizam kao jedno od najpogođenijih grana svakako je i nacionalni problem te treba donijeti razne mjere koje omogućuju što brži oporavak. Upravo vođeno time donose se moratoriji na kredite za poduzetnike i one koje je kriza jako pogodila. Mnoga radna mjesta su ugrožena i mnogi poduzetnici bili su primorani zatvoriti ili podijeliti otkaze. Hrvatski zavod za zapošljavanje uvodi mjere oporavka što znatno pomaže u ovoj krizi. Danas dvije godine kasnije posljedice bolesti COVID-19 su i dalje prisutne, no zahvaljujućim dobrim mjerama i procijepljenosti stanovništva polako se sve vraća na staro.

6.1.2. Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)

Hrvatska banka za obnovu i razvitak, osnovana je 12. lipnja 1992. s ciljem poticanja i razvijanja gospodarskih aktivnosti²⁰. Ona je ujedno izvozna banka i izvozno-kreditna agencija Republike Hrvatske. Osnovni poslovi kojima se HBOR bavi su:

- kreditiranje
- ulaganje u fondove rizičnog kapitala
- osiguranje izvoza od političkih i komercijalnih rizika
- izdavanjem garancija
- poslovno savjetovanje

HBOR pomaže malim poduzetnicima da ostvare svoje ideje te tako budu konkurentni u gospodarstvu.

Republika Hrvatska osnivač je HBOR-a kojem je ujedno i 100%-tni vlasnik. Zakonom utvrđeni temeljni kapital HBOR-A je 7 milijardi kuna. Dinamiku uplate iz državnog proračuna određuje Vlada Republike Hrvatske. Kreditni rejting HBOR-a određen je od strane međunarodne rejting agencije „Standard & Poor's (BBB+, stabilni izgledi). Standard & Poor's (S&P) je američka kompanija za financijske usluge. Investicijski stupanj BBB+ podrazumjeva adekvatan kapacitet za ispunjavanje financijskih obveza, ali više podložan nepovoljnim gospodarskim uvjetima²¹. Prema podacima s internetske stranice HBOR-a 1. rujna 2022 imali su 376 zaposlenika. HBOR je izložio strategiju poslovanja u periodu od 2020. godine do 2024. godine: U petogodišnjem razdoblju strateške smjernice poslovanja HBOR-a bit će fokusirane na:

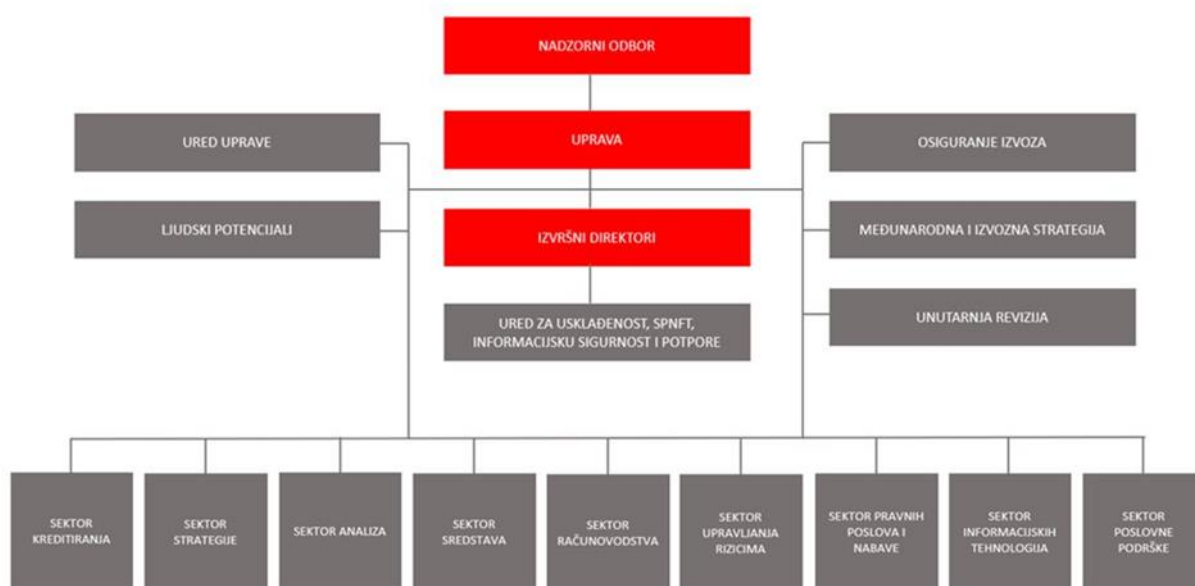
1. Poticanje razvoja tržišta vlasničkog i kvazi vlasničkog kapitala u Republici Hrvatskoj
2. Poticanje ekonomski i socijalno uravnoteženog i održivog regionalnog, ruralnog i urbanog razvoja Republike Hrvatske
3. Poticanje internacionalizacije i globalizacije hrvatskog gospodarstva
4. Poticanje oporavka gospodarstva od pandemije bolesti COVID-19 i konkurentnosti uz naglasak na inovacije, digitalnu transformaciju i Industriju 4.0

²⁰ HBOR, preuzeto 9. rujna 2022. s <https://www.hbor.hr/naslovnica/hbor/o-nama/>

²¹ Standard & poor's Preuzeto 9. rujna 2022. <https://www.spglobal.com/ratings/en/about/intro-to-credit-ratings>

5. Poticanje klimatski i energetske neutralnog gospodarstva kroz energetske učinkovitost, obnovljive izvore energije i zaštitu okoliša.

Slika 6. Organizacijska struktura HBOR-a

Izvor: HBOR, preuzeto 10.09.2022 s <https://www.hbor.hr/naslovnica/hbor/o-nama/>

6.1.3 Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG BICRO)

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO) nastala je 2014. godine spajanjem Hrvatske agencije za malo gospodarstvo i investicije (HAMAG INVEST) i Poslovno-inovacijske agencije Republike Hrvatske (BICRO). Do spajanja je ovih dviju agencija je došlo kako bi se lakše kreirao jedinstven sustav koji će stajati na raspolaganju poduzetnicima u njihovim poslovanjima. Kreirani sustav pomaže poduzetnicima u komercijalizaciji proizvoda i usluga, razvojnom ciklusu poslovanja te samim plasmanom proizvoda i usluga na tržište. Zadaća koje ima HAMAG-BICRO je poticanje gospodarstva i ulaganje u razvoj malog poduzetništva. Glavne djelatnosti kojima se agencija bavi:

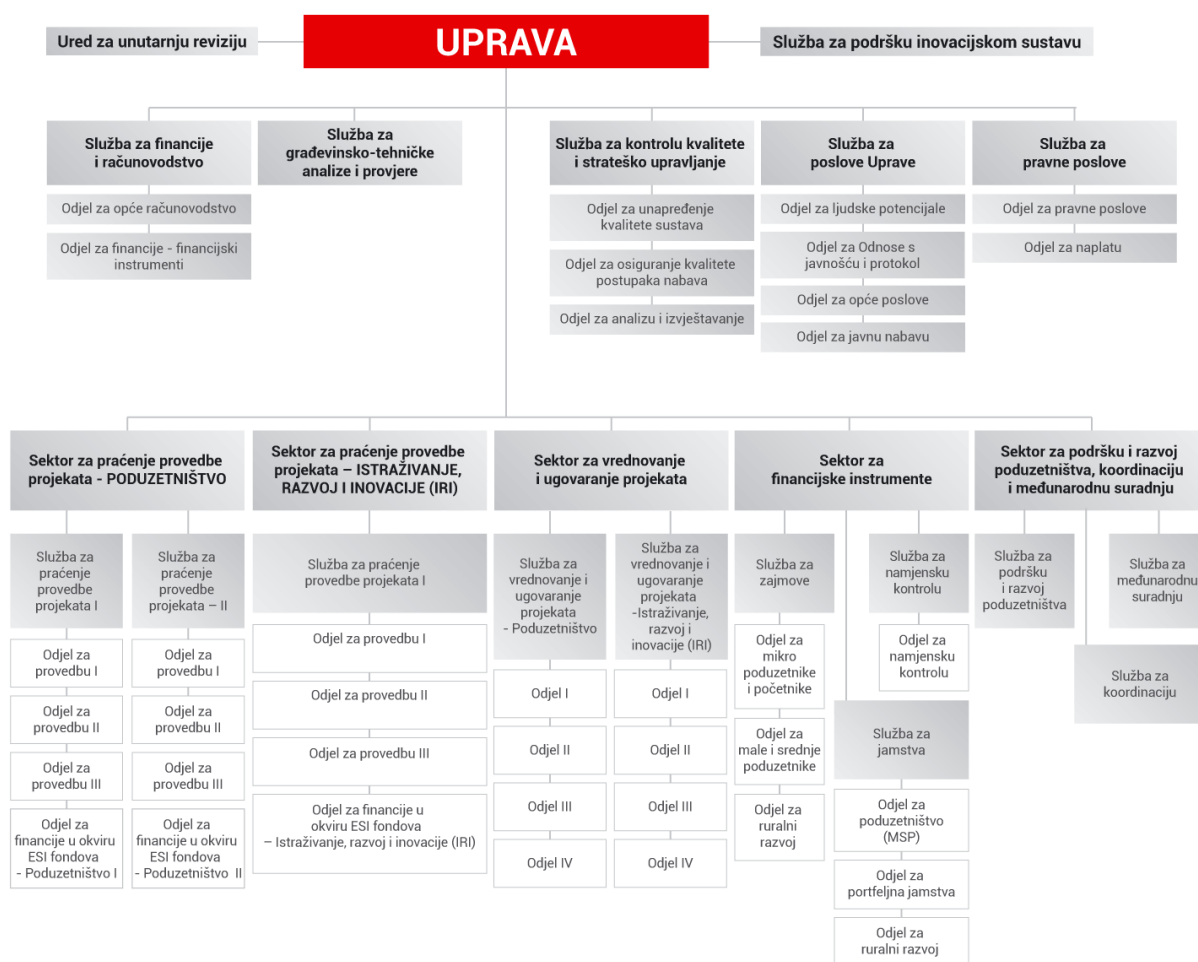
- poticanje ulaganja u malo gospodarstvo,
- financiranje poslovanja,

- davanjem potpora za istraživanje,
- razvoj i primjenu suvremenih tehnologija,
- pružanjem financijskih potpora inovativnim i tehnološki usmjerenim tvrtkama u Hrvatskoj.

Usmjerena je na razvijanje i koordiniranje mjera nacionalne politike vezane uz inovacije i potrebne financijske instrumente s krajnjim ciljem motiviranja privatnog i javnog sektora za ulaganje u istraživanje i razvoj.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja zaduženo je nadgledanje djelatnosti HAMAG-BICRO-a. Organizacijska struktura prikazana je na slici 7.

Slika 7. Organizacijska struktura HAMAG-BICRO-a

Izvor: Hamagbicro.hr preuzeto 10.09.2022 s <https://hamagbicro.hr/o-nama/organizacijska-struktura/>

6.1.4 Pomoć Vlade Republike Hrvatske pri kreditnom financiranju turističkih kompanije u doba bolesti COVID-19

Globalna pandemija bolesti COVID-19 dovela je turističke kompanije, ali i sve ostale gospodarstvenike u izrazito nepovoljnu situaciju. Proglašene su mjere maksimalne štednje preostalih financijskih sredstava, a daljnje zaduživanje kao ni poslovno planiranje bilo je nemoguće provesti u kratkom roku.

Kako bi se omogućilo odobrenje beskamatnih kredita HBOR-a potpisan je „Sporazum o poslovnoj suradnji na provedbi mjera osiguravanja likvidnosti poduzetnicima u sektoru turizma“ u ime HBOR-a sporazum su potpisali Tamara Perković, predsjednica uprave i Hrvoje Čučalo, član uprave, a u ime Ministarstva turizma ministar Gari Capelli.²² Bit sporazuma je u odobravanju kredita uz manje zahtjeve klasičnim instrumentima osiguranja. Na prvi pogled glavnu nepoznicu u ovom sporazumu predstavlja kamatna stopa. Ministarstvo se obvezalo da će u okviru mjere COVID-19 subvencionirati kamatne stope do dva postotna boda za kreditiranje poduzetnika u turističkim djelatnostima. U tu svrhu osiguralo je iznos od 26 milijuna kuna za provođenje ovog sporazuma. Tadašnji ministar turizma Gari Cappeli kazao je sljedeće: „Vlada RH kroz svoje dosadašnje mjere posvetila je veliku pozornost svim gospodarskim segmentima čija je poslovna aktivnost smanjena uslijed pandemije koronavirusa, a posebno turizmu kao jednom od najznačajnijih gospodarskih čimbenika. Kroz ovu kreditnu liniju stavljamo na raspolaganje oko 600 milijuna kuna poduzetnicima koji obavljaju turističku djelatnost, kako bi očuvali radna mjesta, zadržali likvidnost i bili spremni za nastavak aktivnog i uspješnog poslovanja. Sredstva su namijenjena subvencioniranom kreditiranju mikro, malih i srednjih poduzetnika s registriranom djelatnosti smještaja (hoteli, odmarališta, kampovi, ostali smještaj), djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića (restorani, catering, ostale djelatnosti pripreme i usluživanja hrane), iznajmljivanja plovničkih prijevoznih sredstava te putničkih agencija i organizatora putovanja“. HBOR je odobravao kreditna sredstva na rok do 5 godina, a korisnici su mogli zatražiti početak od jedne godine. Sredstva subvencija osigurana od Ministarstva turizma omogućila su kamatnu stopu od 0% za prve tri godine otplate, a u četvrtoj i petoj godini kamatna stopa iznosila je 1,5. Sredstva dobivena kreditima korištena su za financiranje plaća, režijskih i ostalih osnovnih troškova poslovanja. Tim sredstvima nisu se mogla vraćati sredstva prethodnih kredita kao ni obveze plaćanja PDV-a.

²² Vlada Republike Hrvatske (2022.), preuzeto 12. rujna 2022. s <https://mint.gov.hr/vijesti/beskamatni-krediti-hbor-a-poduzetnicima-u-turistickim-djelatnostima/21092>

Predsjednica Uprave HBOR-a Tamara Perko izjavila je sljedeće: „Uvažavajući činjenicu da se radi o potencijalnim korisnicima kredita koji u velikom broju slučajeva imaju založene nekretnine ili nemaju dovoljno osiguranja u vidu nekretnina i pokretnina, kao dodatna pogodnost, omogućeno je osiguranje kredita policama osiguranja kredita za obrtna sredstva za izvoznike koje u ime i za račun Republike Hrvatske izdaje HBOR ili jamstvima HAMAG-BICRO-a.

6.1.5 Mjera COVID-19 za male i srednje poduzetnike u turističkim djelatnostima

Mjera COVID-19 za MSP poduzetnike u turističkim djelatnostima provodila se kao privremena mjera u okviru programa kreditiranja Obrtna sredstva. Zahtjevi za kredit zaprimali su se zaključno s 05.06.2020. Mjera COVID-19 za MSP poduzetnike u turističkim djelatnostima provodila se kao privremena mjera u okviru programa kreditiranja Obrtna sredstva.- Kako bi zahtjev za kredit bio odobren, morali su biti zadovoljeni sljedeći kriteriji²³:

1. KORISNICI KREDITA

Mikro, mali i srednji poduzetnici definirani Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva i preporukom Europske komisije.

Djelatnosti:

- Pružanje smještaja te priprema i usluživanja hrane
- Putničke agencije i organizatori putovanja (turoperatora)
- Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovni prijevornih sredstava – charter agencije

Uvjeti

- čija je poslovna aktivnost smanjena ili u potpunosti obustavljena uslijed izvanrednih okolnosti uzrokovanih pandemijom COVID-19 virusa na način:
- realiziran je pad poslovnih prihoda/primitaka u I. kvartalu 2020. u odnosu na I. kvartal 2019. ili su očekivani poslovni prihodi/primici za 2020. godinu niži od poslovnih prihoda/primitaka za 2019. godinu; i/ili
- otkazane su rezervacije, event, kongresi, seminari i slično; i/ili

²³ HBOR (2022.), preuzeto 11. rujna 2022. s https://www.hbor.hr/kreditni_program/obrtne-sredstva-mjera-covid-19-za-msp-poduzetnike-u-turistickim-djelatnostima/#korisnici-kredita

- otkazani su ugovoreni poslovi, rezervacije i/ili narudžbe.
- Korisnici kredita trebaju dokazati da imaju poteškoće u poslovanju kao posljedicu pandemije uzrokovane COVID-19 virusom.
- Krediti se mogu odobriti poduzetnicima koji nisu u teškoćama odnosno koji su zapali u privremene teškoće samo zbog krize uzrokovane pojavom COVID-19 virusa. Krediti se ne mogu odobriti poduzetnicima koji su bili u teškoćama na dan 31. 12. 2019.

2. NAMJENA KREDITA

- financiranje plaća, režijskih troškova i ostalih osnovnih troškova poslovanja (tzv. hladni pogon); nabava sirovine i podmirenje obveza prema dobavljačima i ostalih troškova tekućeg poslovanja; obrtna sredstva za pripremu turističke sezone; osim kreditnih obveza prema poslovnim bankama i drugim financijskim institucijama i PDV-a

3. NAČIN KREDITIRANJA

- izravno kreditiranje – korisnik kredita Zahtjev i pripadajuću dokumentaciju podnosi HBOR-u

4. IZNOS KREDITA

- najniži iznos kredita iznosi 100.000,00 EUR u kunskoj protuvrijednosti
- najviši iznos kredita iznosi 1.250.000,00 EUR u kunskoj protuvrijednosti, ali u pravilu ne više od 25% ukupnih poslovnih prihoda/primitaka korisnika kredita. Najviši iznos kredita ovisi o kreditnoj sposobnosti korisnika kredita te procjeni rizika transakcije.

5. VALUTA KREDITA

- kunski kredit uz valutnu klauzulu vezanu za EUR
- iznimno kunski kredit (za kredite koji se odobravaju uz ESIF Ograničeno portfeljno jamstvo HAMAG-BICRO-a)

6. KAMATNA STOPA

- 0,00% godišnje, fiksna za razdoblje otplate kredita do 3 godine
- 1,50% godišnje, fiksna za razdoblje otplate kredita od 4. do 5. godine

U određenim slučajevima kamatna stopa može biti i viša, ovisno o cijeni raspoloživih izvora financiranja i o mogućnostima dodjele državnih potpora ili potpora male vrijednosti korisniku kredita.

Navedene kamatne stope su umanjene kamatne stope koje plaća korisnik kredita, dok su redovne kamatne stope utvrđene na način da redovna kamatna stopa za razdoblje otplate kredita do 3 godine iznosi 2%, a redovna kamatna stopa za razdoblje otplate kredita od 4. do 5. godine iznosi 3,5%.

7. NAKNADE

- bez naknada

Korisnik kredita plaća premiju osiguranja ako se kredit osigurava policom osiguranja portfelja kredita za obrtna sredstva za izvoznike.

8. ROK I NAČIN KORIŠTENJA KREDITA

- do 12 mjeseci
- jednokratno ili sukcesivno, na temelju dokumentacije kojom se dokazuje namjensko korištenje

Sredstva se mogu isplatiti na račune dobavljača temeljem dokumentacije za namjensko korištenje kredita ili na račun korisnika kredita, uz obavezno pravdanje namjenskog korištenja sredstava u roku od 60 dana od isplate sredstava na račun.

9. ROK OTPLATE

- do 5 godina, uključujući poček do 12 mjeseci
- ukupan rok korištenja kredita i počeka ne može biti dulji od 18 mjeseci.

10. NAČIN OTPLATE

- u jednakim tromjesečnim ili šestomjesečnim ratama

11. INSTRUMENTI OSIGURANJA

- Krediti će biti osigurani jamstvom u obliku polica osiguranja portfelja kredita za obrtna sredstva za izvoznike ili jamstvom HAMAG-BICRO-a, a u skladu s pravilima Osiguranja izvoza odnosno HAMAG-BICRO-a te mjenicama i zadužnicama.

Iznimno i ovisno o procjeni rizika transakcije i korisnika kredita te ovisno o dostupnosti instrumenata osiguranja u odnosu na pojedinu transakciju i korisnika kredita, HBOR je ovlašten s korisnikom kredita ugovoriti i druge instrumente osiguranja u skladu s internim aktima

6.2 Turistički krediti banaka na primjeru Erste banke

Erste banka u rujnu 2022. godine nudila turističke krediti do 40.000 eura. Turistički krediti mogu se koristiti isključivo za turističke potrebe kao što su izgradnja novih sportskih i ugostiteljskih objekata, uređenje i adaptaciju postojećih objekata, proširenje flote vozila za iznajmljivanje turistima, instalacija bazena i tako dalje. Ako bi 18.09.2022 uzeli turistički kredit Erste banke od 40.000 eura otplatna kvota izgledao bi ovako:

- Kamatna stopa iznosi 4,19%
- Efektivna kamatna stopa iznosi 4,28%
- Fiksna kamatna stopa
- Rok otplate na 10 godina

Prema podacima iz tablice 2. izračunata je otplatna osnova za turistički kredit Erste Banke

Tablica 7. Otplatna osnova turističkog kredita Erste banke

PERIOD	DATUM DOSPIJEĆA	OTPLATNI OBROK	GLAVNICA	KAMATA	STANJE KREDITA
0.	18.09.2022.	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	40.000,00 EUR
1.	01.10.2022.	60,52 EUR	0,00 EUR	60,52 EUR (interkalrana kamata)	40.000,00 EUR
2.	01.11.2022.	408,60 EUR	268,94 EUR	139,66 EUR	39.731,06 EUR
3.	01.12.2022.	408,60 EUR	269,87 EUR	138,73 EUR	39.461,19 EUR
4.	01.01.2023.	408,60 EUR	270,82 EUR	137,78 EUR	39.190,37 EUR
5.	01.02.2023.	408,60 EUR	271,76 EUR	136,84 EUR	38.918,61 EUR

6.	01.03.2023.	408,60 EUR	272,71 EUR	135,89 EUR	38.645,90 EUR
7.	01.04.2023.	408,60 EUR	273,66 EUR	134,94 EUR	38.372,23 EUR
8.	01.05.2023.	408,60 EUR	274,62 EUR	133,98 EUR	38.097,62 EUR
9.	01.06.2023.	408,60 EUR	275,58 EUR	133,02 EUR	37.822,04 EUR
10.	01.07.2023.	408,60 EUR	276,54 EUR	132,06 EUR	37.545,50 EUR
11.	01.08.2023.	408,60 EUR	277,51 EUR	131,09 EUR	37.267,99 EUR
12.	01.09.2023.	408,60 EUR	278,47 EUR	130,13 EUR	36.989,52 EUR
13.	01.10.2023.	408,60 EUR	279,45 EUR	129,15 EUR	36.710,07 EUR
14.	01.11.2023.	408,60 EUR	280,42 EUR	128,18 EUR	36.429,65 EUR
15.	01.12.2023.	408,60 EUR	281,40 EUR	127,20 EUR	36.148,24 EUR
16.	01.01.2024.	408,60 EUR	282,38 EUR	126,22 EUR	35.865,86 EUR
17.	01.02.2024.	408,60 EUR	283,37 EUR	125,23 EUR	35.582,49 EUR
18.	01.03.2024.	408,60 EUR	284,36 EUR	124,24 EUR	35.298,13 EUR
19.	01.04.2024.	408,60 EUR	285,35 EUR	123,25 EUR	35.012,77 EUR

20.	01.05.2024.	408,60 EUR	286,35 EUR	122,25 EUR	34.726,43 EUR
21.	01.06.2024.	408,60 EUR	287,35 EUR	121,25 EUR	34.439,08 EUR
22.	01.07.2024.	408,60 EUR	288,35 EUR	120,25 EUR	34.150,72 EUR
23.	01.08.2024.	408,60 EUR	289,36 EUR	119,24 EUR	33.861,36 EUR
24.	01.09.2024.	408,60 EUR	290,37 EUR	118,23 EUR	33.570,99 EUR
25.	01.10.2024.	408,60 EUR	291,38 EUR	117,22 EUR	33.279,61 EUR
26.	01.11.2024.	408,60 EUR	292,40 EUR	116,20 EUR	32.987,21 EUR
27.	01.12.2024.	408,60 EUR	293,42 EUR	115,18 EUR	32.693,79 EUR
28.	01.01.2025.	408,60 EUR	294,45 EUR	114,15 EUR	32.399,34 EUR
29.	01.02.2025.	408,60 EUR	295,47 EUR	113,13 EUR	32.103,87 EUR
30.	01.03.2025.	408,60 EUR	296,51 EUR	112,09 EUR	31.807,36 EUR
31.	01.04.2025.	408,60 EUR	297,54 EUR	111,06 EUR	31.509,82 EUR
32.	01.05.2025.	408,60 EUR	298,58 EUR	110,02 EUR	31.211,24 EUR
33.	01.06.2025.	408,60 EUR	299,62 EUR	108,98 EUR	30.911,62 EUR

34.	01.07.2025.	408,60 EUR	300,67 EUR	107,93 EUR	30.610,95 EUR
35.	01.08.2025.	408,60 EUR	301,72 EUR	106,88 EUR	30.309,23 EUR
36.	01.09.2025.	408,60 EUR	302,77 EUR	105,83 EUR	30.006,45 EUR
37.	01.10.2025.	408,60 EUR	303,83 EUR	104,77 EUR	29.702,62 EUR
38.	01.11.2025.	408,60 EUR	304,89 EUR	103,71 EUR	29.397,73 EUR
39.	01.12.2025.	408,60 EUR	305,96 EUR	102,64 EUR	29.091,78 EUR
40.	01.01.2026.	408,60 EUR	307,02 EUR	101,58 EUR	28.784,75 EUR
41.	01.02.2026.	408,60 EUR	308,10 EUR	100,50 EUR	28.476,66 EUR
42.	01.03.2026.	408,60 EUR	309,17 EUR	99,43 EUR	28.167,49 EUR
43.	01.04.2026.	408,60 EUR	310,25 EUR	98,35 EUR	27.857,24 EUR
44.	01.05.2026.	408,60 EUR	311,33 EUR	97,27 EUR	27.545,90 EUR
45.	01.06.2026.	408,60 EUR	312,42 EUR	96,18 EUR	27.233,48 EUR
46.	01.07.2026.	408,60 EUR	313,51 EUR	95,09 EUR	26.919,97 EUR
47.	01.08.2026.	408,60 EUR	314,61 EUR	93,99 EUR	26.605,36 EUR

48.	01.09.2026.	408,60 EUR	315,71 EUR	92,89 EUR	26.289,66 EUR
49.	01.10.2026.	408,60 EUR	316,81 EUR	91,79 EUR	25.972,85 EUR
50.	01.11.2026.	408,60 EUR	317,91 EUR	90,69 EUR	25.654,94 EUR
51.	01.12.2026.	408,60 EUR	319,02 EUR	89,58 EUR	25.335,91 EUR
52.	01.01.2027.	408,60 EUR	320,14 EUR	88,46 EUR	25.015,77 EUR
53.	01.02.2027.	408,60 EUR	321,26 EUR	87,34 EUR	24.694,52 EUR
54.	01.03.2027.	408,60 EUR	322,38 EUR	86,22 EUR	24.372,14 EUR
55.	01.04.2027.	408,60 EUR	323,50 EUR	85,10 EUR	24.048,64 EUR
56.	01.05.2027.	408,60 EUR	324,63 EUR	83,97 EUR	23.724,01 EUR
57.	01.06.2027.	408,60 EUR	325,77 EUR	82,83 EUR	23.398,24 EUR
58.	01.07.2027.	408,60 EUR	326,90 EUR	81,70 EUR	23.071,34 EUR
59.	01.08.2027.	408,60 EUR	328,04 EUR	80,56 EUR	22.743,29 EUR
60.	01.09.2027.	408,60 EUR	329,19 EUR	79,41 EUR	22.414,10 EUR
61.	01.10.2027.	408,60 EUR	330,34 EUR	78,26 EUR	22.083,76 EUR

62.	01.11.2027.	408,60 EUR	331,49 EUR	77,11 EUR	21.752,27 EUR
63.	01.12.2027.	408,60 EUR	332,65 EUR	75,95 EUR	21.419,62 EUR
64.	01.01.2028.	408,60 EUR	333,81 EUR	74,79 EUR	21.085,81 EUR
65.	01.02.2028.	408,60 EUR	334,98 EUR	73,62 EUR	20.750,83 EUR
66.	01.03.2028.	408,60 EUR	336,15 EUR	72,45 EUR	20.414,68 EUR
67.	01.04.2028.	408,60 EUR	337,32 EUR	71,28 EUR	20.077,36 EUR
68.	01.05.2028.	408,60 EUR	338,50 EUR	70,10 EUR	19.738,86 EUR
69.	01.06.2028.	408,60 EUR	339,68 EUR	68,92 EUR	19.399,18 EUR
70.	01.07.2028.	408,60 EUR	340,87 EUR	67,73 EUR	19.058,31 EUR
71.	01.08.2028.	408,60 EUR	342,06 EUR	66,54 EUR	18.716,26 EUR
72.	01.09.2028.	408,60 EUR	343,25 EUR	65,35 EUR	18.373,00 EUR
73.	01.10.2028.	408,60 EUR	344,45 EUR	64,15 EUR	18.028,55 EUR
74.	01.11.2028.	408,60 EUR	345,65 EUR	62,95 EUR	17.682,90 EUR
75.	01.12.2028.	408,60 EUR	346,86 EUR	61,74 EUR	17.336,04 EUR

76.	01.01.2029.	408,60 EUR	348,07 EUR	60,53 EUR	16.987,97 EUR
77.	01.02.2029.	408,60 EUR	349,29 EUR	59,31 EUR	16.638,69 EUR
78.	01.03.2029.	408,60 EUR	350,51 EUR	58,09 EUR	16.288,18 EUR
79.	01.04.2029.	408,60 EUR	351,73 EUR	56,87 EUR	15.936,45 EUR
80.	01.05.2029.	408,60 EUR	352,96 EUR	55,64 EUR	15.583,49 EUR
81.	01.06.2029.	408,60 EUR	354,19 EUR	54,41 EUR	15.229,30 EUR
82.	01.07.2029.	408,60 EUR	355,43 EUR	53,17 EUR	14.873,88 EUR
83.	01.08.2029.	408,60 EUR	356,67 EUR	51,93 EUR	14.517,21 EUR
84.	01.09.2029.	408,60 EUR	357,91 EUR	50,69 EUR	14.159,30 EUR
85.	01.10.2029.	408,60 EUR	359,16 EUR	49,44 EUR	13.800,13 EUR
86.	01.11.2029.	408,60 EUR	360,42 EUR	48,18 EUR	13.439,72 EUR
87.	01.12.2029.	408,60 EUR	361,68 EUR	46,92 EUR	13.078,04 EUR
88.	01.01.2030.	408,60 EUR	362,94 EUR	45,66 EUR	12.715,10 EUR
89.	01.02.2030.	408,60 EUR	364,21 EUR	44,39 EUR	12.350,90 EUR

90.	01.03.2030.	408,60 EUR	365,48 EUR	43,12 EUR	11.985,42 EUR
91.	01.04.2030.	408,60 EUR	366,75 EUR	41,85 EUR	11.618,67 EUR
92.	01.05.2030.	408,60 EUR	368,03 EUR	40,57 EUR	11.250,63 EUR
93.	01.06.2030.	408,60 EUR	369,32 EUR	39,28 EUR	10.881,31 EUR
94.	01.07.2030.	408,60 EUR	370,61 EUR	37,99 EUR	10.510,71 EUR
95.	01.08.2030.	408,60 EUR	371,90 EUR	36,70 EUR	10.138,80 EUR
96.	01.09.2030.	408,60 EUR	373,20 EUR	35,40 EUR	9.765,60 EUR
97.	01.10.2030.	408,60 EUR	374,50 EUR	34,10 EUR	9.391,10 EUR
98.	01.11.2030.	408,60 EUR	375,81 EUR	32,79 EUR	9.015,29 EUR
99.	01.12.2030.	408,60 EUR	377,12 EUR	31,48 EUR	8.638,16 EUR
100.	01.01.2031.	408,60 EUR	378,44 EUR	30,16 EUR	8.259,72 EUR
101.	01.02.2031.	408,60 EUR	379,76 EUR	28,84 EUR	7.879,96 EUR
102.	01.03.2031.	408,60 EUR	381,09 EUR	27,51 EUR	7.498,87 EUR
103.	01.04.2031.	408,60 EUR	382,42 EUR	26,18 EUR	7.116,45 EUR

104.	01.05.2031.	408,60 EUR	383,75 EUR	24,85 EUR	6.732,70 EUR
105.	01.06.2031.	408,60 EUR	385,09 EUR	23,51 EUR	6.347,60 EUR
106.	01.07.2031.	408,60 EUR	386,44 EUR	22,16 EUR	5.961,17 EUR
107.	01.08.2031.	408,60 EUR	387,79 EUR	20,81 EUR	5.573,38 EUR
108.	01.09.2031.	408,60 EUR	389,14 EUR	19,46 EUR	5.184,24 EUR
109.	01.10.2031.	408,60 EUR	390,50 EUR	18,10 EUR	4.793,74 EUR
110.	01.11.2031.	408,60 EUR	391,86 EUR	16,74 EUR	4.401,87 EUR
111.	01.12.2031.	408,60 EUR	393,23 EUR	15,37 EUR	4.008,64 EUR
112.	01.01.2032.	408,60 EUR	394,61 EUR	13,99 EUR	3.614,03 EUR
113.	01.02.2032.	408,60 EUR	395,98 EUR	12,62 EUR	3.218,05 EUR
114.	01.03.2032.	408,60 EUR	397,37 EUR	11,23 EUR	2.820,68 EUR
115.	01.04.2032.	408,60 EUR	398,75 EUR	9,85 EUR	2.421,93 EUR
116.	01.05.2032.	408,60 EUR	400,15 EUR	8,45 EUR	2.021,78 EUR
117.	01.06.2032.	408,60 EUR	401,54 EUR	7,06 EUR	1.620,24 EUR

118.	01.07.2032.	408,60 EUR	402,94 EUR	5,66 EUR	1.217,30 EUR
119.	01.08.2032.	408,60 EUR	404,35 EUR	4,25 EUR	812,94 EUR
120.	01.09.2032.	408,60 EUR	405,76 EUR	2,84 EUR	407,18 EUR
121.	01.10.2032.	408,60 EUR	407,18 EUR	1,42 EUR	0,00 EUR

Izvor: Erste banka preuzeto 18.rujna 2022. s

<https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/kredit/turisticki-kredit>

Nakon raspisivanja otplatne tablice za turistički kredit Erste banke u rujnu 2022. godine može se zaključiti kako je najveća razlika između kredita koje je dodjeljivao HBOR uz subvencije Vlade Republike Hrvatske i Erste banke u kamatnoj stopi. Kamatna stopa koju nudi Erste banka u trenutku uzimanje kredita (18.09.202) bila je fiksna te je iznosila vrtoglavih 4,19% za cjelokupno razdoblje dok je u mjeri COVID-19 iznosila 0% za prve tri godine dok je za četvrtu i petu godina iznosila 1,5%. Prema tome, ukupne kamate koji bi zajmoprimac morao Erste banci platiti u razdoblju od 10 godine iznose 9.092,52 eura što dovodi do ukupnog iznos otplate koji bi iznosio 49.092,52 eura.

7. Zaključak

Temeljem svega navedenog može se zaključiti da je Vlada Republike Hrvatske i Ministarstvo turizma kao njezin sastavni dio uložio velike napore kako bi pronašli način koji će postojeće turističke kapacitete usprkos bolesti COVID-19 ostaviti konkurentnima. Do pojave bolesti COVID-19 turizam u Hrvatskoj bio je velikom naletu. Zbog naglog širenja pandemije poduzetne su rigorozne mjere zaštite. Želeći ublažiti posljedice neminovnog „lockdown-a“ Ministarstvo turizma u suradnji s Vladom Republike Hrvatske osmislilo je model kreditiranja turizma. Kredite je davao HBOR. Bili su namijenjeni kao pomoć turističkim subjektima za očuvanje radnih mjesta te plaćanje tekućih troškova. Upravo ta mjera detaljno objašnjena u ovom radu omogućila je hrvatskom turizmu da prebrodi teškoće koje je proizvela pandemija i uspješno krene dalje. Najbolji pokazatelj oporavka su rezultati postignuti u veljači 2022. godine koji su čak bolji nego li u 2019. godine koja je bila posljednja godina prije početka pandemije. Koliko je Vlada Republike Hrvatske izašla u susret poduzetnicima tijekom pandemije COVID-19 najbolje se može vidjeti u turističkom kreditu Erste banke. Bez subvencija kamatne stope turistički krediti za poduzetnike bili bi kud i kamo nepovoljniji te bi mnogi morali zaustaviti poslovanje.

8.Literatura:

- 1 Babić, Z., Tomić-Plazibat, N., Aljinović, Z. (2009.), Matematika u ekonomiji, Ekonomski fakultet, Split.
- 2 Crnić, I., Crnić, J., Eraković, A., Gulin, D., Idžojić, I., Relić, B. i Šorić K.(2000.), Kamate u gospodarskoj i pravnoj praksi, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.
- 3 Čavlek N., Bartoluci M, Prebežac D., Kesar O., i suradnici (2011), Turizam – ekonomske osnove i organizacijski sustav, Školska knjiga, Zagreb.
- 4 Erste banka.hr(2022.), preuzeto 18.09.2022 s <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/kredit/turisticki-kredit>
- 5 Halmed.hr (2022.), preuzeto 04. rujna 2022. s <https://www.halmed.hr/COVID-19/Informacije-o-odobrenim-cjepivima/Informacije-o-odobrenim-cjepivima/>
- 6 Hrvatska banka za obnovu i razvitak(2022) preuzeto 9. rujna 2022 s https://www.hbor.hr/kreditni_program/obrtna-sredstva-mjera-covid-19-za-msp-poduzetnike-u-turistickim-djelatnostima/#korisnici-kredita
- 7 Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Prestupljeno 15. 9. 2022.s <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=62763>
- 8 Hrvatska narodna banka (2022.), preuzeto 28. kolovoza 2022. s <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/bitne-informacije/kamate>
- 9 International journal of infectious diseases preuzeto 14.09.2022 s [https://www.ijidonline.com/article/S1201-9712\(20\)30011-4/fulltext](https://www.ijidonline.com/article/S1201-9712(20)30011-4/fulltext)
- 10 Relić, B. (2002), Gospodarska matematika, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.
- 11 Pirjevec, B. i Kesar O.,(2002.) Počela turizma, Mikrorad i Ekonomski fakultet, Zagreb
- 12 Poljak, D. (2021). Krizno upravljanje financijama u turističkom sektoru Republike Hrvatske za vrijeme globalne pandemije COVID-19. FIP - Financije i pravo, 9 (1), 93-107. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/260661>
- 13 Skitarelić, N., Dželalija, B. i Skitarelić, N. (2020). Covid-19 pandemija: kratki pregled dosadašnjih spoznaja. Medica Jadertina, 50 (1), 5-8. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/236685>
- 14 Standard & poor's Preuzeto 2. rujna 2022. <https://www.spglobal.com/ratings/en/about/intro-to-credit-ratings>
- 15 Šegota, A. (2012), Financijska matematika, Sveučilište u Rijeci, Rijeka

- 16 Vijeće Europske unije(2022), preuzeto 05. rujna 2022.
<https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/coronavirus/timeline/>
- 17 Vlada Republike Hrvatske (2022.) preuzeto 3. rujna 2022. s <https://mint.gov.hr/pristup-informacijama/dokumenti-80/statistike/arhiva-12059/12059>,
<https://mint.gov.hr/izdvojeno-78/turizam/informacije-o-koronavirusu-vezane-uz-turisticki-sektor/20947>
- 18 World Health Organization (2022.)preuzeto 11. rujna 2022.s
<https://www.who.int/news/item/27-04-2020-who-timeline---covid-19>
- 19 Žegleń, P., Stec, M. i Barwińska-Małajowicz, A. (2019). RAZVOJ FUNKCIJE TURIZMA U ZEMLJAMA EU: MJERENJE I STATISTIČKA EVALUACIJA. Acta turistica, 31 (2), 115-151. <https://doi.org/10.22598/at/2019.31.2.115>
- 20 Žmuk, B. i Jošić, H. (2021). Godina dana bolesti COVID-19 u Republici Hrvatskoj: Pogled s kvantitativne perspektive. Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 19 (1), 223-241. <https://doi.org/10.22598/zefzg.2021.1.223>

Popis tablica:

Tablica 1. Obilježja otplatne osnove

Tablica 2. Otplatna tablica zajma uz anticipativan obračun kamata

Tablica 3. Broj zaraženih od bolesti COVID-19 u Svijetu do 15.09.2022

Tablica 4. Broj zaraženih koronavirusom u Hrvatskoj do 15.09.2022

Tablica 5. Broj noćenja turista u Hrvatskoj u razdoblju od 2019. godine do 2021. godine

Tablica 6. Veljača u razdoblju od 2019. godine do 2022. godine

Tablica 7. Otplatna osnova turističkog kredita Erste banke

Popis slika:

Slika 1. Oboljeli od bolesti COVID-19 u Svijetu do 15.09.2022

Slika 2. Oboljeli od bolesti COVID-19 u Svijetu do 15.09.2022

Slika 3. Osnovni pokazatelji razvoja turizma u Hrvatskoj od 1980. godine do 2015. godine

Slika 4. Grafički prikazan broj noćenja turista U Hrvatskoj u razdoblju od 2019. godine do 2022. godine

Slika 5. Veljača u razdoblju od 2019. godine do 2022. godine

Slika 6. Organizacijska struktura HBOR-a

Slika 7. Organizacijska struktura HAMAG-BICRO-a

Životopis:

Antonio Prša

Božidara Magovca 3, 10010 Zagreb

Aprsa@net.efzg.hr

Obrazovanje

Osnovna škola Mladost

2006 - 2014

Hotelijsko turistička škola eksperimentalni program turistička gimnazija, Zagreb.

2014-2018

Prediplomski stručni studij poslovna ekonomija, Ekonomski fakultet u Zagrebu.

2018-

Stručna praksa

Studentska stručna praksa u B M D d.o.o

Hobiji i interesi

Sport, glazba, kvizovi

Dodatne informacije

Poznavanje stranih jezika: engleski (dobro), njemački i španjolski (osnovna razina)

Vozačka B kategorije